

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiło jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsako sredo popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 20—K
pol leta . . . 10—
četrt leta . . . 5—
posamezna številka po 40 vin.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 vin.

. . . dvakrat . . . 60
. . . trikrat . . . 45

za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 30 vin. Oznaniła sprejema Učiteljska tiskarna.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrstno. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštna hranilnica št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

V Srbijo!

Višji šolski svet razglasa potom našega lista nastopni poziv:

Po naročilu poverjeništvu za uk in bogočastje dne 14. junija 1919, št. 2818, pozivlja višji šolski svet vse one učitelje in učiteljice v območju deželne vlade za Slovenijo, ki bi hoteli iti s prihodnjim šolskim letom službovat v Srbijo, naj se takoj prijavijo višjemu šolskemu svetu. Prijavo mora vsak poslati uradnim putem, ker jo mora okrajni šolski nadzornik opremiti s službeno kvalifikacijo. Prijave brez kvalifikacije nimajo veljave.

Člane, oziroma članice Zaveze, ki se odzovejo temu pozivu, prosimo, naj to po dopisnicah obenem naznanijo vodstvu Zaveze. Prijave bomo rabili v svrhu statistike. — Želimo, da bi šlo kar največ učiteljev in učiteljic na pomoč bratom Srbom. Mi si bomo že na kak način pomagali. V Srbiji si pa ne morejo, ker ni učiteljstva. Vojska ga je zatrla.

IVAN ŠEGA:

Pozdravljena UJU!

Dan 25. junija 1919. bo zapisan v povestnici naše mlade države SHS z zlatimi črkami, in kar so svetovno važne letnice 976, 1492 itd. v obči zgodovini, to bo ta dan v naši zgodovini, v zgodovini onega troimanskega naroda, ki je izšel kakor pomlajeni feniks iz svetovnega, v krvi se dušечеge meteža.

Dne 25. junija 1919. se zbero v Beogradu učiteljski zastopniki edino mero-dajnih naših organizacij, in sicer Saveza hrvatskih učiteljskih društev v Zagrebu, Saveza učiteljskih društev Bosne in Hercegovine v Sarajevu, Saveza dalmatinskih učiteljskih društev v Splitu in Zaveze jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani z zastopniki srbskega Učiteljskega Udruženja, da postavijo temeljni kamen mogočni naši Uniji Jugoslovanskega Učiteljstva. —

L. 1906. mesec avgust 29. dan, ki ga je tako lepo opisal tovariš E. Gangl v 22.

štev. letošnjega „Učit. Tovariša“ pod naslovom „Sen poletne noči“, je že položil prvi temeljni kamen UJU, zakaj takrat smo se bili zbrali zastopniki vseh jugoslovanskih učit. korporacij v Beogradu. Zastopano je bilo celo bolgarsko učiteljstvo, in naši severni bratje Čehi so poslali svoje zastopstvo k temu zgodovinsko važnemu dnevu.

Zborovali smo v srbskem vseučilišču v Beogradu pod predsedstvom našega neupogljivega starine Davorina Trstenjaka, in s ponosom poudarjam, da sem bil takrat ravno jaz glavni poročevalec.

Umevno, da je tedanja naša preskrbna mati Avstrija v kali zatrla ta pojav — o tem bi vedel povedati mnogo naš Davorin — ter si z debelimi črkami zapisala imena vseh tistih „veleizdajalcev“, ki smo se udeležili tega kongresa. In v dno svojega srca sem prepričan, da prav radi darujemo sedaj vse one „dobrote“, ki smo jih uživali vsi udeleženci od l. 1906. dalje, posebno pa v letih vojne grozote, na žrtvenik naše osvoboditve, na žrtvenik oživetovanja one ideje, ki smo jo šli zastopati l. 1906. v Beograd. —

Tovariši, ki ste zbrani danes v naši prestolnici v Beogradu, bodite iskreno pozdravljeni! V duhu prisostvuje danes polaganju temeljnega kamena tej mogočni naši stavbi vse dobro misleče slovensko učiteljstvo! —

In takrat sem l. 1906. zapisal v „Učit. Tovarišu“ v svojih „Spominih na Beograd“, da me vsak val naše reke Save, ki jo gledam vsak dan, kako hiti v našo prestolnico, spominja, da se bližamo hitrih korakov onemu dnevu, ko se bo stresla vsa Evropa v porodnih bolečinah, da se porodi naša država — tako tudi danes izročam edino željo tej svoji ljubljenci, da jo ponese na svojih čistih valovih v vašo sredino. In ta želja je: **Bog blagoslovi vaše delo, tovariši! Naj živi in se mogočno razvije UJU!**

DRAGO HUDE:

K šolski reformi.

Duh časa zahteva, da se na vsem svetu v vseh državah reorganizuje ves družabni red, da se vsi stanovi, instituti in vse naprave prilagode duhu časa. V času,

ko si Jugoslavija gradi svojo podlago, ne smemo tudi mi — šola in učiteljstvo — ki smo eden najbistvenejših in najtrdnjših njenih stebrov, držati križem rok; delati moramo, podajati moramo tudi mi svoje misli o preustrojitvi našega šolstva, staviti moramo svoje nazore in predloge, zakaj samo nekatere glave nimajo vsega v možganih, in več glav — več misli, da ne bomo dobili zopet šolskega zakona, ki bi nas dušil kot mora.

Vsaki državi mora biti ležeče na tem, da ima kar najboljšo šolstvo. Dandanes ne zadostuje, da imajo vlade močno finančno in političsko reprezentanco; danes merimo državo po izobrazbi, kulturi njenega ljudstva. Dandanes le ona država kaj velja, za katero stoji ljudstvo na višku kulture. Tudi vojaštvo se bo v prihodnosti moralo umakniti in dati prednost — naši šoli. Zato pa poudarjam: Ni samo naša dolžnost skrbeti za dobro šolo, nego je to najsvetejša dolžnost države same da si izboljša šolske razmere in dvigne izobrazbenost ljudstva na časovni višek kulture. Naša dožnost pa je, da državo v tem stremljenju po svojih močeh in znanju podpiramo; saj bo to v korist nam — moralno in materialno.

Naša Zaveza nam je načrt o organizaciji šolstva že natisnila in doposlala; vsak izmed vas torej ve, v kakšnem stadiju se trenutno nahaja preustrojitve.

Ne bo pa preveč, ako tukaj poudarim, da pri svojem načrtu Zaveza ni imela ravno srečne roke. Taka misel mi sili v glavo, ko se spominim, kako nas je pri dostavi teh knjižic pozvala, naj o tem predmetu razpravljamo; ni pa čakala naših izpreminjvalnih predlogov, temveč isti dan načrt predložila v odobritev deželni vladi, predsedništvu ministrstva, naučnemu ministru in menda tudi drž. predstavništvu. Naši protipredlogi bodo pač zato menda že prepoznani; zakaj „Uč. T.“ piše v št. 16. z dne 16. aprila t. l.: „Glede šolskih upraviteljev se je anketa izrekla za stališče našega načrta, ker je utemeljeno z zgoraj omenjenim demokratizmom in samoodločbo. Kolikor vemo, je 90 % učiteljstva za to določbo našega načrta.“ Zato, ker že sklepajo, bodo naši predlogi morda prepoznani, ali zavzeti moramo svoje stališče že zaradi tega, da pokažemo, kako Zaveza ne bi smela postopati. Pač ni treba poudarjati, da trditev „Uč. Tova-

riša“ o 90 % učiteljstva glede šol. upraviteljev — njegova izvolitev v lokalnem učiteljstvu menda ne bo resnična. Prej bi rekel, da bo 90 % proti takemu načrtu; no, pa o tem pozneje. Mislim, da bi se moralo postopati sledeče: Učit. društva bi sestavila svoje predloge glede reformiranja šol. Ti predlogi bi se stekali pri Zavezi, ki bi na osnovi vseh dopisov sestavila načrt, ki se naj bi eventualno predložil lokalni vladi. Tudi druge pokrajinske organizacije bi na enak način napravile svoje načrte. Vsi ti načrti bi se koncentrirali v Beogradu v anketi za preustrojitev ljudskega šolstva, oziroma — kakor ga imenujem jaz — osnovnega šolstva. V to anketo bi volilo učiteljstvo vse Jugoslavije svoje delegate, in sicer na 1000 enega. Anketo bi iz vseh načrtov sestavil en dovršen načrt vsega preustroja, ki bi se predložil narodnemu predstavništvu v sprejem in potrditev.

Na ta način bi bila dana vsakemu po-edincu prilika, da pomore po svoji moči velikanski zgradbi. Beogradska anketo bi zdrževala država na svoje stroške, ker bi ona imela od nje vse koristi.

Mi pa, kakor sem že rekel, hočemo tudi post festum podati svoje misli o tem predmetu. Glavne smernice so: Šolstvo bodi 1. državno; država ga vzdržuje in nadzira po organih, ki jih izvoli učiteljstvo; 2. centralistično; vse mase naj bodo deležne blagoslova, ki izvira iz šol.

Ljudska šola, oziroma osnovna je fundament, na katerem se gradi nadaljnja ljudska izobrazba, ona še ne vzgaja stanov, ampak le nudi temelje za stanovsko izobrazbo. Ker so ti temelji povsod enaki, zato bodi osnovna šola po vseh krajih Jugoslavije enaka. Malenkosti se prilagodijo krajevnim razmeram. Osnovna šola, o kateri nam je tu govoriti, mora biti zgrajena na samostojni trdni podlagi, do katere ne bodo imeli ne vpliva ne moči valov dnevnega političkega in gospodarskega življenja in pa ljudje, ki ne razumejo naloge šole.

Opomba uredništva: Zaveza je postopala tako, kakor je morala. Izvolila je svoj odsek za preustrojitev šolstva, ki se je takoj lotil dela in ga tudi dovršil. Elabrat je prišel v roke vsem članom Zaveze in vsem poklicanim činiteljem, ki so naš načrt resno in stvarno premostrili. Če bi Zaveza ne izdelala načrta, ampak bi lovila

LISTEK

Vidov dan 1389-1914.

28. juni 1389 in leta 1914 je najvažnejši in najpomembnejši dan za usodo našega naroda. Leta 1389. se je vršila ona strašna in za naš narod tako pomembna bitka na Kosovem polju.

Srpska država, ki se je za vlade Dušana Silnega najbolj razvila, je začela po njegovi smrti hitro propadati. Srpski plemiči so pokazali tu, kakor i povsod drugod, da jim ni nič pri srcu blaginja vsega naroda. Po smrti Dušana Silnega so se sprli z njegovimi potomci, ne oziraje se prav nič na njegovega sina Uroša in na turško nevarnost, ki je tedaj pretela ne samo Srbiji, ampak celemu Balkanu. Turki so izrabili to razkasanost v Srbiji in so potolkli leta 1371. ob reki Marici enega izmed srpskih vladarjev, kralja Vukašina z njegovima bratoma Uglješom i Gojkom. Vukašin je bil oče našega najbolj priljubljenega narodnega junaka Kraljeviča Marka. Nato so zasedli Turki velik del južne Srbije in so prisilili tudi ostale

srpske vladarje, da so jim morali plačevati davek.

Narod sam se je v tem času zavedel in spoznal kam ga vodi razkasanost. Vse tedanje trpljenje srpskega naroda je najlepše izraženo v narodnih pesmih. Instiktivno se je začel zavedati, da zasluži boljšo usodo in lepšo bodočnost. Začel se je zbirati okolo kneza Lazara Hrebljanovića, da v zadnjem času reši svojo svobodo.

Toda bilo je že prepozno. Ponovno je sicer razbil Lazar s svojimi junaki turške vojske, toda iz Azije so prihajale vedno nove in nove tolpe. Nazadnje je prišlo do one slavne in vsled njenih posledic tako važne bitke na dan 28. junija 1389.

Cel narod je zbral še poslednje sile na tem krvavem polju. Toda zastoj je bila borba. Trikratni premoči sovražnika so morali podleči kosovski junaki. Podlegli so premoči a niso bili premagani. Vsi po vrsti so padli in se niso, hoteli umakniti. V tem leži veliki pomen tega dneva za naš narod.

Na bojnem polju sta padla oba cara. Turškega je ubil junak Milan Obilić, a car Lazar, kakor ga imenuje narod — je bil ubit od Turkov, ki so ga isti dan ujeli. Od

ttega dneva začne žalostna usoda srpskega naroda. Kosovska osveta — Vidov dan — bile so besede, ki so navduševale narod. Od generacije na generacijo je prehajal ta klic. Tisoči in milijoni so padli še v boju za svobodo — toda vedno so se javljali novi heroji — novi boji so se začeli, večkrat tudi brez upanja na kakšen uspeh, a boj se je vendar nadaljeval.

Moralna odgovornost in dolžnost, ki se je sleherni član srpskega naroda zavedal, da se mora maščevati za kosovski poraz, so bile tako jake, da je to postal moralni dogma za celi narod. Tako je postal Vidov dan simbol svobode našega celega naroda.

Po dolgih neuspešnih borbah so se slednjič le pokazali uspehi tega velikankega boja. Leta 1804 se je začela Srbija osvoboditi in ko se je ona osvobodila, prevzela je vlogo našega Pijemonta, da po kosovskem porazu osvobodi naš cel narod. V zadnjih letih se je začela odločna bitka med našimi sovražniki in gospodarji. Leta 1912 in 1913 se je začela velika vojska proti Turčiji, ki se je končala s popolnim porazom Turčije. Tako je bil en del kosovske prisege izpolnjen.

Toda ostal je še eden sovražnik, mnogo večji in nevarnejši — stara Avstrija, ki je hotela zaslužiti cel jugoslovanski rod.

Vidov dan 1914 je dal znamenje za boj proti njej. Cel srpski narod se je dvignil proti svojim tlačiteljem. Dogodek na sarajevski ulici 28. junija 1914 je bil začetek boja za svobodo, ki je prinesel toliko gorja in bolečin, a ki je končno strl germanski imperijalizem in nam prinesel zaželjeno svobodo.

Vidov dan 1919 je prvi od Kosova, ki ga bo proslavil cel naš rod ujedinjen in svoboden. Duh nesmrtnih junakov iz kosovskega polja živi med nami, zadovoljen nad maščevanjem, ki so ga izvršili njihovi potomci. Na ta dan se moramo spominjati ne samo teh kosovskih junakov, ampak vseh, ki so dali od Kosova pa do danes svoje življenje za našo svobodo. Ta dan nam mora biti vedno simbol naše svobode in dokler bode Vidov dan ukoreninjen v duši našega naroda, ne bode nas nihče več podjarmil in svobodna Jugoslavija bode procvetala in se krepila, dokler ne zavzame onega mesta, katero ji pripada. „Slov. Narod“.

predloge in nasvete križem sveta, bi še danes ne imeli ničesar v rokah. Saj vemo, kako se godi s takimi vprašanji! Zaveza pa nam je dala temelj, ki je na njem dalje snovala ljubljanska anketa in ki ga pro- učavajo v Beogradu in Zagrebu. Tako sto- jimo na trdnih tleh, kar je vsekakor bolje, nego da bi plaval po zraku. Izdelki teh anket pridejo z našim načrtom vred v splošno razpravo javnosti, in takrat bo dana vsakomur prilika, da po mili volji izpreminja bistvo in odstotke! Končno be- sedo pa izreče Narodno predstavništvo. Mislamo, da je to dovolj demokratsko in stvarno, pa moramo biti Zavezi le hva- ležni, da je izprožila plaz, ki poruši staro in nam prinese novo šolo. Ko bi Zaveza ne dala iniciative in materiala, bi pikolovci in doktrinarji še danes mirno sedeli na za- pečkih. — Predloge tov. Hudeta smo izro- čili vodstvu Zaveze, da jih porabi na pri- stojnem mestu.

Kaj bo s šolskimi knjigami?

Naše dosedanje knjige so v Jugosla- vijki nerabne. O zemljepisnih in zgodo- vinskih knjigah niti ne govorimo. Izginiti pa morajo iz naših šol tudi računic, či- tanke in slovnice. Preveč so impregni- rane od avstrijskega duha. Z vsake strani naših čitank in slovnice ti udari v nos kak stavek, odstavek ali pesemca, ki proslavl- ja avstrijske cesarje, kakega člana habsburške rodovine ali Avstrijo sploh. Takih knjig nikakor ne moremo trpeti v naših šolah. Toda s čim naj jih nadomes- timo? — Čez noč ni mogoče prirediti novih učnih knjig, ki bi zadoščale vsem novodobnim zahtevam; za to je treba mnogo premišljevanja in truda. Prešlo bo še mnogo časa, preden nam bodo na raz- polago.

Brez knjig pa je pouk suhoparen, dol- gočasen, mrtev — skoro nemogoč. Treba je nadomestila vsaj za čitanke. Kot nado- mestilo naj se osnuje „Šolski list“, sličen onemu, ki so ga ustvarili vrli koroški to- variši. Stvar je nujna, s prihodnjim šol- skim letom mora biti list učitelstvu in šolski mladini na razpolago. Pozivljamo tedaj višji šolski svet, da se loti takoj akcije za oživetje te ideje. Da pa pojde zadeva hitreje od rok, prihajamo tu takoj s konkretnimi predlogi:

1. List naj izide štirikrat na leto, t. j. vsako četrtletje v treh oddelkih: za nižjo, srednjo in višjo stopnjo.

2. Vsaka četrtletna številka naj pri- nese učno snov, primerno za dotični letni čas in za dotično učno stopnjo.

3. Vsak učenec, oziroma vsaka učen- ka mora imeti v roki en izvod lista.

4. Da se izbere primerna učna snov, naj se skliče anketa, ki sestavi program posameznim številkam in pritegne spo- sobno učitelstvo, da sestavi dotične članke, oziroma berilne sestavke.

5. V anketo naj se pozovejo tovariši in tovarišice, ki jih imenuje vodstvo Za- veze.

To so naši predlogi; prosimo pa to- variše in tovarišice, da izjavijo svoje mnenje o njih, ker več oči, več vidi, več glav, več ve.

Pripominjamo, da se bo na ta način v „Šolskem listu“ nabralo dovolj dobrega gradiva, ki ga bo lahko potem odbrati in porabiti pri sestavi novih, za stalno uve- denih beril.

To pozna vse učitelstvo, torej bo izbira dobra in zanesljiva.

Iz naše organizacije. Društvene vesti.

+ **Pedagoško društvo v Krškem** je imelo svoj redni občni zbor v soboto dne 14. junija. Vkljub neugodnemu vremenu se je zbralo do 70 naših članov. Ker ni bilo predsednika, je prevzel tajnik vodstvo zborovanja. Pozdravil je vse navzoče to- variše in tovarišice, ki so se po dolgih voj- nih letih zopet prvokrat sestali na občnem zboru našega društva. Koliko gorja je mo- ralo zlasti učitelstvo pretrpeti tekmo voj- ne! Toda zdaj bodi pozabljeno vse, kajti to, kar se je doseglo, je vredno našega trpljenja — dosegli smo našo osvoboditev in ujedinenje našega troimenskega naroda. Naša sveta dolžnost je sedaj, da vzgo- jimo Jugoslaviji zveste državljane, da vzgojimo pošten, razumen in delaven na- rod.

V toplih besedah se tajnik spominja prejšnjega predsednika Dragotina Hu- meka, sedanjega ravnatelja na meščanski šoli v Mariboru in pozivlja zborovalce, da se mu pismeno zahvalimo za trud in po- žrtvovanost, s katero je toliko let tako uspešno vodil naše društvo. Želimo mu tudi v novem delokrogu najlepših uspe- hov. Na predlog ravnatelja Tom. Romiha se ga soglasno izvoli za častnega člana.

Ker je bil tovariš strokovni učitelj Magerl brzojavnim potom pozvan na služ- beno mesto v venkovec, prečita njegov referat tov. Bernot. „Novi cilji — nova pota“ — v tem referatu daje tov. Magerl navodila, kako naj učiteljstvo uspešno so- deluje pri sanaciji sedanjih nezdravih so- cialnih in političnih razmer ter pri zgradbi nove države.

Na splošno željo zborovalcev se na- prosi tovariš Magerl, da priobči svoj iz- boren referat v „Ilovarišu“. Za njegov trud se mu pošlje pismena zahvala.

Tov. Skulj predlaga, da se združi učitelstvo oben pokrajinskih organizacij v skupno stanovsko organizacijo in izvaja:

„Čujejo se vedno jasneje klici po združenju učitelstva oben organizacij v skupno, izključno stanovsko organizacijo.

Misel je gotovo ideala in vsak resni- čen šolnik jo mora pozdraviti, kadar stremi za svobodni razvoj učiteljskega stanu in šole.

Zdi se mi pa, da je nastalo v tem vprašanju preveč prerekanja v posamez- nih zborovanjih in da diši vse to, kar sem že slišal v raznih poročilih, preveč po stari metodi, da nekateri kar ne morejo na rečena tla.

Natočimo si enkrat čiste vode! Zdru- žitev se ne da doseči kakor nekateri mi- siijo kar tako po tinem, na lepo. Preveč smo trpeli za svoj in ugled šole, za svojo organizacijo in svojo predvsem stanovsko prepričanje in zavest, da bi sedaj kratko- malo rekli: „No, pa je vse dobro, pa bo- dimo prijatelji!“ — Pa bi to tudi ne bilo zdravo, kar bi se kasneje gotovo poka- zalo. Smatram, da je vsak ud bodisi te ali one organizacije resen član, nikaka „dvoživka“.

Zato se mora tudi resno oklepati svo- je organizacije in se je zavedati, dokler obstoja vsaka zase kot taka.

Pri zborovanjih teh organizacij, pri katerih naj sodeluje kolikor največ mo- goče učitelstva, naj izrazi učitelstvo svoje mnenje glede združenja in pošlje ta sklep vodstvu dotične organizacije. Ko bode tako jasno mnenje vsega učitelstva, naj sestavita obe organizaciji program, na podlagi katerega je združenje mogoče. Program se ima doposlati vsem učiteljskim društvom, organiziranim v dotični organizaciji, v pretres. Po končani revizi- ji ga sprejmeta obe organizaciji kot ve- ljavno formo. V posvetu pri sestavljanju organizacijskega statuta naj bodo zastop- niki člani obeh organizacij po propor- cionem številu z ozirom na učlanjenost.

Po daljši debati se sprejme resolucija, ki jo je sestavil tov. Skulj. Resolucija se glasi: „Vsi, ki nam je mar za resničen raz- voj šole, za svobodno in moč učiteljskega stanu ter za jakost naše domovine, že- limo, da se združi učitelstvo v skupno sta- novsko organizacijo. Pozivljamo „Zave- zo“, naj pozove vsa okrajna učiteljska društva, da podajo jasno izjavo glede združitve. Isto naj stori „Slomškova zveza“ po svojih podružnicah. Ako je ve- čina učitelstva za združenje, naj sestavita obe organizaciji, zastopani po proporci- onalnem številu članov, statut, ki tvori podlago združenju. Sestavljeni statut naj se pošlje vsem učiteljskim društvom v pregled in presojo. Po reviziji ga zastop obeh organizacij, zastopan po propor- cionem sistemu, odobri in realizira.

K tej anketi imenuje vsako okrajno učiteljsko društvo vsaj po enega člana, tako, da bo primerno zastopana tudi de- žela.

Tovariš Skulj razpravlja o naredbi št. 4337 dež. vlade za Slovenijo z dne 5. maja 1919. Ta naredba zadeva kruto naše zahteve, da se poskrbi učitelstvu primerno stanovanje. Po danem odloku ima okr. šol. svet odločati, katero stano- vanje je primerno. Do danes ne vemo, kako so v tem oziru odločili, dasi s 1. ju- lijem stopi naredba v veljavo. Koliko sta- novanj učiteljev oz. nadučiteljev odgo- varja zahtevi „primerno in porabno“ z ozirom na naš stan in higijenske zahteve?

Vprašati se moramo, kaj bo rekel k temu lastnik stanovanja, oziroma kakšno stališče bo imela dotična učna moč. Od krajnega šol. sveta kot lastnika bo vžival učitelj še vedno boniteto prostega stano- vanja, v resnici pa ga bo drago plačeval. Vemo, kako je s popravami, slikanjem itd. enakih stanovanj.

Ni pa tudi plačilo sorazmerno. Vze- mimo učitelja, ki ima eno sobo. Ta bo plačeval razmeroma kaj drago stanovanje v primeri z na isti stopnji stoječim tova- rišem, ki ima najeto stanovanje. Z nje- govim avanzma pa se bo dvignila tudi cena njegovemu stanovanju, dasi bo ostalo ravnoisto.

Prav to velja za stanovanje šol. vo- ditelja. Pri tem pa moramo poudariti še nekaj. Voditelj je takorekoč oskrbnik šole, zlasti na deželi. Koliko ima on skr- beti pri stavbi za popravila, za snago i. dr. Saj vemo, kaj so krajni šolski sveti storili do sedaj v tem smislu! Za vse to pa naj

voditelj še plača drago stanovanje in poleg vsega tega še vživa miloščino, da stanuje zastoj!

Mnogi krajni šolski sveti so bili dosti modri in so skrbeli za prosta stanovanja, dobro vedoč, da bodo s tem pridobili boljše moči. Kdo bo danes še kaj na to dal? Vesel bo, ako nima prostega stano- vanja, posebno, ako je v višjem plačilnem razredu. —

Po debati se sprejme naslednja reso- lucija: „Zaveza“ se pozivlja, da poskrbi po svojih zastopnikih, da se naredba dež. vlade št. 473, tačka 1 b) z dne 5. maja 1919 — razveljavi. Poskrbi pa naj se, da dobi vsaka učna moč naknadno stanovanje, če pa to ni mogoče, pa pri- merno stanarino.

Tovariš Benedičič predlaga nasle- dno resolucijo: „Zaveza naj deluje na to, da se, kakor uradnikom, tudi učiteljem in njihovim družinskim članom dovoli polovična vozna cena na železnici.

Resolucija se soglasno sprejme.

Na predlog tov. Levstika se sprejme protestna resolucija proti razkosanju slo- venskega ozemlja, ki se brzojavno pošlje dež. vladi.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen novim predsednikom tov. Maks Hočevnar, strok. učitelj mešč. šole v Krškem, ki je takoj po izvolitvi, burno pozdravljen, pre- vzela vodstvo zborovanja. Tajnikom se je izvolil zopet tov. Leopold Levstik, za bla- gajničarko pa tovarišica Pavla Zirer.

Po novih pravilih so se izvolili tudi trije predsednikovi namestniki in sicer: za okrožje Krško tov. Josip Bernot, za okrožje Tržišče tov. Andrej Skulj, za okrožje Št. Jernej pa tov. Karel Trost. V odbor so bili še voljeni tov. Janko Golob, Miha Kosec, Aleksander Lunaček in tova- rišica Malči Kobal in Marija Grčar. Za pevovodjo se je izvolil tov. Josip Vut- kovič.

Po volitvi odbora so se še izvolili de- legati, ki bodo zastopali društvo na dele- gacijskem zborovanju Zaveze dne 5. in 6. septembra.

Leop. Levstik, t. č. tajnik.

+ **Slovenjebistriško učiteljsko dru- štvo** je imelo svoje izletno zborovanje dne 5. junija t. l. v Spodnji Polskavi.

Predsednik tovariš Sabati je pri otvo- ritvi zborovanja srčno pozdravil gosta profesorja g. Iv. Favaia in lepo število zbranih članov. — Učiteljsko društvo po- zdravlja prizadevanje ustanovitve osred- nje učiteljske organizacije v kraljevini Sr- bov, Hrvatov in Slovencev. Glede obstoja Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Sta- jerskem se strinja s sklepi Zvezine dele- gacije v Celju dne 16. aprila t. l. Kar se tiče načrta preustrojitve šolstva in na- rodne vzgoje se pridružuje učitelstvo raz- nim dodatnim in izpreminjevalnim nasve- tom, ki jih je že prinesel „Učit. Tovariš“. Sicer pa pride vsa zadeva itak spet, ko bo anketa proučila ves načrt, v pretres na učiteljskih sestankih. Učitelstvo se vzpod- buja pomagati pomnoževati rezervni sklad Zaveze. Zneski se naj pošiljajo naravnost Zavezi. Od zvišane članarine 48 k se pri- čakuje doplačanje vsaj polovico zneska. Delegatom k delegacijskemu zborovanju Zaveze dne 6. septembra t. l. v Ljubljano se izvoli tovarišica Otilija Feiglava, za namestnico pa tovarišica Marija Schweig- lerjeva. — Nato je prišlo na vrsto preda- vanje profesorja Iv. Favaia. V poldrugo uro trajajočem govoru je opisal razvoj so- cialne ideje od Grkov počenši do svetov- ne vojne. Našel nam je znamenite moze vseh držav, ki so si prizadevali na ta ali oni način udeležiti socialne ideje. Izvaja, da je socializem faktor, ki se dandanes povsod poraja in zbujajo ter priporoča, da se naj tudi učitelstvo zainteresuje zanj. Govorniku se predsednik za njegovo ob- širno in temeljito predavanje iskreno za- hvali. Po zaključju zborovanja smo se po- dali v narodno gostilno Feliksa Wolfceta, kjer smo vkljub sedanjim razmeram bili prav po ceni in jako dobro pogoščeni. Pri- jateljsko se razgovarjajoč, smo tudi mar- sikatero zapeli in se veselili, dokler ni pri- šel čas, ki nas je spominjal odriniti na vlak.

+ **Ljubljansko učiteljsko društvo.** Ker moramo poravnati prihodnji mesec naro- čnino za liste svojih članov napram „Za- vezi“ sem naprosil na vsaki šoli tovariša, da pobere članarino za l. 1919. S pobi- ralno polo sem poslal tudi za vsakega člana izkaz o vplačani vsoti. Članom, ki imajo poravnano članarino za vse leto, pošljem posebno potrdilo o prejetem zne- sku.

Upam, da se blagohotno odzovete vsi pred sklepom šol. leta.

Miro Repovš, t. č. blagajnik.

+ **Učiteljski sestanek v Grahovem** dne 5. junija 1919. Tovariš predsednik M. Kabaj otvori zborovanje in zahvali na- vzoče za polnoštevilno udeležbo. Nato prične predsednik s predavanjem o samo- učenju srbohrvaščine. Glavne misli pre-

davanja so, da se dá srbohrvaščina s prid- nostjo priučiti tudi brez kurzov. Razka- zal in navedel je razne učne pripomočke. Ako smo bili usposobljeni poučevati nem- ščino, ki nam je tuja in nesorodna, s tem večjim veseljem in vnmemo se nam je treba poprijeti učenja do usposobljenja jezika nam sorodnega bratskega naroda Srbo- Hrvatov. Sprejeta je bila resolucija, da naj se srbohrvaščina uvede kot obvezni predmet za 5. in 6. šolsko leto ter naj se čimprej pripravijo v ta namen potrebni učni pripomočki, in sicer abecednik za učenje cirilice, berilo z latinico in cirilico ter kratko slovnico in slovarček.

Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Resolucija tovariša Kobala na višji šolski svet za volitev učitelja veččaka v šolski odbor v Cerknici.

2. Resolucija tov. Harmela o izenače- nju draginskih doklad učitelstva z urad- niki in takojšnjo izplačilo nabavnega pri- spevka.

3. Resolucija tov. Kobala, da se naj vštejejo vojna leta učitelstvu v službena leta, in sicer aktivnim vojakom po 6, vsem drugim pa po 9 mesecev za. eno leto.

4. Volitev ternopredloga za šolskega nadzornika se je odložila do časa, ko bo odprta meja tudi drugi polovici okraja, da bo mogoče vsemu učitelstvu logaškega okraja se posvetovati v tem oziru. Pač pa je bila sprejeta resolucija tov. Kabaja, da naj bo v bodoče šolski nadzornik samo nepristranski veččak in pospeševalec šol- stva.

5. Tudi predlog tov. Žebreta o dopu- stih učitelstva, da naj višji šolski svet poskrbi za namestnike, je bil soglasno sprejet.

6. Sprejet je bil protest tov. Kobala o premestitvi stalno nameščenega tova- riša Ruperta Smolnika potom šolskega odbora v Cerknici iz Starega trga v Bab- no polje brez preiskave in vzroka.

7. Sprejme se tudi poprava v „Uči- teljskem Tovarišu“ z dne 21. maja, točka 6, in se prekliče beseda „v bodoče“, ker bi se moralo glasil „takoj“.

Vse resolucije so odposlane Zavezi v uvaževanje. Kot delegata za Zavezo sta bila soglasno izvoljena tovariš Kobal in tovarišica Kosmačeva.

Po izčrpanem dnevnem redu je za- ključil predsednik zborovanje z zahvalo za lep obisk in z vzklikom: „V organiza- ciji, edinstvo in delu je moč, napredek in sreča naša in našega naroda!“

+ **Belokranjsko učiteljsko društvo** je zborovalo 7. t. m. ob 2. pop. v Črnomlju. Navzoči so bili skoro vsi člani! Čast našim zavednim Zavezarjem!

Po običajnem pozdravu predsednika tov. Mikoliča se preide na dnevni red.

Prebere in odobri se zapisnik zadnje- ga zborovanja. Prebero se tudi došli do- pisi, med drugim, da je dovolil okrajni šolski svet udeležencem pouka prost dan, ki se pa ima nadomestiti, proti čemur je navzoče učitelstvo protestiralo. Nato je tov. Hude podal nekoliko točk k novemu (Gangl-Fleretovemu) šolskem zakonu, ki naj bi se izpremenile. Vse točke so bile de- meljito premišljene in docela utemeljene. Učitelstvo je poslušalo z velikim zani- manjem in razvila se je dolgotrajna debata, v katero so posegli vsi navzoči.

Tov. Račič predlaga, naj se odpravijo krajni šolski sveti, ki so cokolj pri šolstvu (Glej „Tovariša“ št. 23!) Tudi se skleni naprositi Zavezo, naj vpliva višji šolski svet, da se enorazrednica v Adlešičih raz- širi v dvorazrednico.

Predlaga se, da naj društvo posre- duje, da preskrbi okrajni šolski svet z vse šolske sobe slike našega kralja, o- nosno regenta.

Izvolita se delegata za prihodnje de- legacijsko zborovanje Zaveze.

Z velikim navdušenjem se sprejme resolucija:

„Udeleženci zborovanja Belokranjskega učit. društva so sklenili na svojem rednem zborovanju dne 7. junija t. l. d. načeloma odklanjajo vsakega okrajnega kakor tudi višjega šolskega nadzornika, ki je bil pristaš bivšega deželnega glavarja dr. Šusteršiča.“

Resolucija se je poslala Zavezi.

Razgovarjali smo se še o raznih sta- novskih vprašanjih, in prehitro je minil čas. Tovariš predsednik je zaključil zborovanje, poudarjajoč, kako važni so naši sestanki, katerih se učitelstvo vedno radi udeležilo. Zahvalil se je za polnoštevilno udeležbo.

+ **Učiteljsko društvo za konjiški okraj** je zborovalo dne 22. maja t. l. v Konjicah. Udeležba je bila kakor ponavadi dobra. Zborovanju je med drugimi gosti tudi pri- sostvoval vodja okrajnega glavarstva prijatelj šole in učitelstva, gosp. Karel Trstenjak. Z daljšim govorom je predse- dnik tov. Bobič otvoril zborovanje ter pre- srčno pozdravil vse navzoče. Spomnil si je nekdanjega predsednika, dolgoletnega

člana in sedanjega predsednika tovariša Brumna, ki se je preselil iz našega okraja, ter mu žele obilo sreče na njegovem novem mestu.

Dopisov tokrat ni bilo nobenih.

Poročilo tov. tajnika o delegacijskem zborovanju Zveze v Celju se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Nato je tov. predsednik zanimivo in pregledno podal svoja mnenja k Zavezni nemu načrtu glede preustrojitve narodnega šolstva in narodne vzgoje.

Predlogi, ki so se po precej živahni debati sprejeli, so se odstopili Zavezi v uvaževanje.

Ker so naša društvena pravila že zastarela in ne odgovarjajo več današnjim razmeram, se je sklenilo Zavezo naprositi, naj nam sporoči, ali smatra sedanji čas za primeren, da sestavimo nova pravila, in če nam more z vzornimi pravili ustreči.

Predlog glede zvišanja članarine na 48 K se je soglasno sprejel. Pač pa društvo že sedaj odločno protestuje proti temu, da bi tudi z učitelji poročene učiteljice morale plačati polno članarino.

Okrajni šolski svet se sklone naprositi, da posveča obravnavi šolskih zamud večjo pozornost ko do sedaj, sicer ne pridemo do nobenega reda.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je zatvoril tov. predsednik zborovanje, zahvaljujoč se za mnogoštevilni obisk in zanimanje, ki ga je večina kazala pri razpravah.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v sredo, dne 2. julija 1919 ob 10. uri v šoli pri Sv. Jederti nad Laškim. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu hospitacija v 2. razredu ter predavanje tovariša F. Zupančiča o temi: „Nekaj o naših najnavadnejših pravopisnih grehah.“

Glasom razglašala okrajnega šolskega sveta je za udeležnike dan pouka prost.

Zborovanja se udeležijo tudi okrajni šolski nadzornik, ki bo ob tej priliki zaprisegel navzoče učiteljstvo laškega okraja.

Zaradi kosila se naj posamezniki ali šolska vodstva oglase pri tovarišu Jak. Pukmeistru, nadučitelju pri Sv. Jederti.

Ne le važnost in zanimivost posameznih točk vzporeda, marveč tembolj stanovska zavednost zahteva polnoštevilne udeležbe.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 6. julija, ob 1/2 9. v Šmarju po sledečem vzporedju:

1. Odobritev zapisnikov.
2. Poročilo o delegacijskem zborovanju Zveze v Celju.
3. „Dve leti vojaški učitelj v Srbiji;“ poroča tovariš Kveder.
4. Volitev delegatov za Zavezo.
5. Slučajnosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi — T. K u r b u s, t. č. predsednik.

+ Celjsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo dne 6. julija t. l. točno ob 9. uri predpoldan v mestni deški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in stanovske zadeve. 3. O načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje — predava gosp. ravnatelj Schreiner. 4. Nadaljevanje predavanja tovariša Kvedra: Moji doživljaji v Srbiji. 5. Predlogi in slučajnosti. Pri tem zborovanju zaprisegel bode tudi okrajni šolski nadzornik g. L. Černež navzoče učiteljstvo.

Zbog tega se vabijo vse tovarišice in tovariši, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja. — A. Sirk, t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 10. julija 1919 ob pol 11. uri v risalnici dekliškega doma z običajnim vzporedom. Pri zborovanju bode predaval gospod ravnatelj Schreiner „o določevanju rastlin“. Ker je predavanje gospoda ravnatelja obširno, bomo zborovali do 1. ure. Zaradi obeda naj se vsak zglesi pred zborovanjem pri predsedniku. Z ozirom na to, da je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, pričakuje polnoštevilne udeležbe odbor.

Kronika.

= Popolno vseučilišče v Ljubljani. Ministrski svet je razpravljal o jugoslovanskih vseučiliščih ter je sklenil, da se otvori v Ljubljani slovensko vseučilišče z medicinsko, modroslovno, juridično, tehniško in bogoslovno fakulteto. S tem je popolno vseučilišče v Ljubljani zagotovljeno.

= S slovanskih vseučilišč. Belgrajskemu in zagrebškemu vseučilišču bo priključena poljedelska fakulteta. — Na češkem vseučilišču v Pragi sta se habilitirala 12. t. m. Slovenca dr. Alfred Šerko kot docent za živčne in duševne bolezni ter dr. Albert Botteri kot docent za očesne bolezni.

= Kranjsko šolstvo v polpretekli dobi in Dimež-strah kranjske dežele. Naše vseučiliško vprašanje bo v kratkem ugodno rešeno. To, kar se je Avstrija

branila 100 let nam dati, dobimo sedaj prvo leto v Jugoslaviji. Da se je pa stvar tako dolgo zavlekla, krivi so tudi naši mogotci, ki so bili zadnji čas na krmilu. Napredna večina deželnega zbora je že pred leti ustanovila polmilijski fond za univerzo ali ljudska stranka, ki je prišla za njo na krmilo, je pričela ta zaklad porabljati za druge namene. Delala je pač v smislu avstrijske vlade, da Slovenci ne potrebujejo vseučilišča, ker ta bi zaprl pot Nemcem v naše urade, kjer so vedno dobivali najboljša mesta. Seveda mož, ki je vedno hrepenel po ministrskem stolčku, se ni smel zameriti dunajski vladi. Ta kulturni Dimež je pa delal z vsemi močmi tudi proti splošni ljudski izobrazbi. Ljubljansko mesto je hotelo že pred 15 leti ustanoviti meščansko šolo v Ljubljani, ali deželni odbor je na Dimežev ukaz to preprečil. Najbrže je stal deželni glavar na stališču, da se dá neuko ljudstvo lažje v temi voditi in tudi za sebične namene izkoriščati. — Sedaj pa, ko ta nekdanji strah kranjske dežele živi v pregnanstvu, se je vse drugače zasukalo. V jeseni že dobimo vseučilišče in tudi za srednji stan prepotrebne meščanske šole. Tako se obrača v Jugoslaviji vse na bolje!

= Nadaljevalno šolstvo. Vsled odredbe višjega šolskega sveta v Ljubljani z dne 19. maja t. l. št. 7105 je imel odsek v svrhu sestave načrtov o ureditvi nadaljevalnih in nižjih strokovnih-trgovskih, obrtnih, kmetijskih in gospodinskih šol dne 14. junija skupno posvetovanje. Tega posvetovanja so se udeležili gg. ravnatelj H. Schreiner (predsednik); vladni svetnik Ivan Subic, ravnatelj Förster, ravnatelj Gogala, ravnatelj Rohrmann, nadučitelj Dimnik, dr. Murnik, dr. Stempihar in stavbeni mojster Ogrin.

= O pomanjkanju strokovnih učiteljev za meščanske šole. V kratkem se ustanove meščanske šole v Ljubljani, Trzinu, Ribnici, Ptuj in morebiti še kje drugod; manjkalo pa bo izprašanih učiteljev. Krivda temu je največ ta, da je zadnji kranjski deželni zbor bil velik protivnik meščanskih šol, na Stajerskem so se pa ustanovljale le v nemških krajih, edino Zalcu so jo gospodje v Gradcu milostno dovolili. — Slovensko učiteljstvo torej ni imelo se pripravljati za izpit posebnega veselja. Prvi čas si bomo morali tedaj pomagati s suplenti, to je z ljudskimi učitelji, ki imajo resno voljo se pripraviti tudi na izpit za meščanske šole. S pomočjo svojih tovarišev, že izprašanih strokovnih učiteljev, jim to tudi ne bo delalo posebnih težav. Najlažje bo pa za tiste, ki so pred učiteljskim dovršili kako meščansko šolo.

Najbolj nam primanjkuje izprašanih moči za 2. in 3. stroko. Zategadelj pa bi bilo potrebno, da bi se že s prihodnjim šolskim letom otvoril vsaj za ljubljanske mlajše učitelje, ki nameravajo delati izpit za meščanske šole, — učni t e - čaj in sicer za matematiko, fiziko in opisno geometrijo in risanje. Za druge predmete pa večinoma zadostuje privatna pridnost. Taki tečaji se tudi lahko vrše zvečer, ker treba je le par ur na teden za vsak predmet. Obiskovali bi jih v prvi vrsti neizprašani suplenti (suplentinje) ljubljanskih meščanskih šol, pa tudi mias učitelji iz najbližje okolice, ki bi imeli namen — pripravljati se za izpit. J. B.

Popravek. V Poleniki „Kdaj naj pričnemo s srbohrvatskim poukom?“ naj se čita „skladno s samostalniki“ namesto — sklepanju samostalnikov.

= Izpit učne usposobljenosti za strokovno-osnovne šole. Draga tovariša! Predelala si doslej Bežkove „Osnovne nauke iz dušeslovja“ in Ozvaldovo „Psihologijo“. Kaj imaš od tega? Med Tabo in tovarišem, ki se zadovoljuje s pičlimi psihološkimi drobtinami, s katerimi so ga pitali na učiteljski, je že sedaj skoraj taka razlika, kakor med stavbenim inženjerjem in zidarskim mojstrom. Zidarski mojster ve le iz izkušnje, zakaj mora uporabljati tako in tako gradivo, inženjer pa mora znati to znanstveno razložiti. Tudi Tvoj tovariš ima n. pr. navado, da napoveduje smoter vsake lekcije. Vprašaj ga, zakaj tako postopa! Odgovoril Ti bo: „Skoraj vsi metodiki priporočajo ta postopek,“ ali pa kaj sličnega. In če bi Tebe kdo vprašal? Kako samozavestno bi se sklicevala na poglavje, ki govori o pogojih pazljivega dojetanja; dokazovala bi, da predmet lažje dojamemo, ako zaznatek ali občutek, ki ima priti, že pričakujemo itd. Koliko takih primerov bi se dalo navesti. Ker se bliža konec šolskega leta in imamo več dela nego sicer, se hočemo do 15. julija pečati le z logiko. Kakor sem že zadnjič omenil, je Ozvaldova „Logika“ razprodana, zato si moramo pomagati s kako nemško, n. pr. s Höflerjevo. Intenzivneje študirajmo zlasti drugi del (nauk o definiciji, razdelitvi, dokazu in o metodi)! — I. Magerl — Velikovec.

= Odprava cenzure. Iz Beograda javljajo: Ministrski svet je razpravljal o odpravi cenzure. Ministrski svet se je

sporazumel glede omejitve cenzure, ki se odpravi z ozirom na vprašanja notranje politike, vzdrži pa edino le glede vprašanj zunanje politike, vojaškin zadev in zagovarjanja protidržavnega gibanja.

= Stoletnica rojstva Abune Solimana. Dne 6. julija t. l. bo preteklo sto let, kar je bil v župniji Skocijan pri Mokronogu rojen svetovnoznani afrikanški misijonar dr. Ignacij Knoblehar — Abuna Soliman. Zagledal je luč sveta 6. julija 1819 v vasi Skocijan M. št. 6, v hiši, ki dandanes stoji nasproti župni cerkvi. Stara sta bila Ignacij Knoblehar, mešar, in Uršula roj. Stamcar, botra pa Janez Bahar in žena Jera. Krstil ga je kaplan Ivan Breclnik. Rojstna hiša je prešla tekom časa v druge roke. Knobleharjev ni več v Skocijanu, izselili so se od tu v Rajhenburg na Stajersko. Leta 1867. so postavili dr. Ignaciju v škocijanski župni cerkvi spomenik. Vzdali so v zid na moški strani ladije proti koru kamentito ploščo, v katero so vdolbljeni v kratkih potezah vsi glavni dogodki njegovega tako delavnega in požrtvovalnega življenja.

= „Mir“, glasilo koroških Slovencev, je zopet začel izhajati v Celovcu. Tudi „Mir“ je moral za časa nemške strahovlade prenašati in čutiti trdo nemško pest. Tiskarno „Družbe sv. Mohorja“, kjer se tiska, so Nemci rekvirirali zase in jo stavili pod sekvester. — Okupacija tiskarne je trajala tri tedne. Nemški svjedroci so več premakljivih stvari odnesli s seboj, pustili pa so tamkaj vojaški „kavalet“, kjer je noč in dan spal vojaški policaj, ki je nadziral tiskarniško osobe. Sedaj nadaljujejo s tiskanjem Mohorjevih knjig.

Hej, Kačurji izza leta 1899! Veste li, da jih imamo že 20 za seboj? Bilo je 17. julija, ko smo pri Virantu preštevali denarce, dohodke abiturijentskega koncerta v Kamniku. Bilo je 94 fl. 3 kr., ki sva jih z Lenarčičem ponesla v Vašem imenu Učiteljskemu konviku. In kaj smo si zaobljubili na razstanku pri komerzu? 5? 10? 15? — 20! Bila je obupna, trnjeva pot preko klanecv in zredčile so se naše vrste. Preštejmo jih, ki niso omagali! 17. julija 1919 ob 2 uri v restavraciji Narodnega Doma! Vsakdo podaj kratek opis svojega delovanja. Pošljite mi svoje naslove in v svrhu statistike mi poročajte za koliko glav se Vam je pomnožila družina. (Gostje dobrodošli!)

Josip Lapajne — Cerklje.

= Prof. Janez Scheinigg. Kakor javlja „Mir“, je v Celovcu, dne 3. t. m. umrl prof. Janez Scheinigg, koroški Slovenec, ki si je pridobil velikih zaslug za probujo koroških Slovencev. Izdal je „Narodne pesmi koroških Slovencev“, katere so vzbudile veliko pozornost. Z njim je legel v grob zadnji starešina koroških prvoboriteljev.

= Proti alkoholu. Deželna vlada za Slovenijo je ustanovila na poverjeništvu za socialno skrb poseben protialkoholni oddelek, ki bo nadziral izvrševanje vladnih odredb, tičočih se alkoholizma, nadziral bo gostilnice in prodajo alkohola, skrbel za protialkoholni pouk in tozadevno propagando zlasti v šolah, vojašnicah in kaznilnicah, skrbel bo za alkoholike in njihove družine ter bo zbiral protialkoholno statistiko. Prav je, da se boj proti alkoholu začne že enkrat čisto po načrtu. Le na ta način pridemo do uspeha.

= Vidov dan bodo v soboto, dne 28. t. m., praznovali vse šole v območju deželne vlade za Slovenijo s primernimi šolskimi slavnostmi. Tega dne ni pouka. Tako je odredil višji šolski svet v Ljubljani.

Polemika.

IVAN MICHLER:

Telovadba in šport.

V „Učit. Tov.“ z dne 4. junija 1919 je tovariš Stenovec pričel s polemiko glede sestave podrobnega učnega načrta za telovadbo in izrazil bojazen, da ta ne bo odgovarjal vsem potrebam novejšega časa, posebno pa še potrebam prihodnosti ne. Ko sem meseca januarja t. l. zopet nastopil civilno službo, sem se že resno pečal z idejo ref. tel. vzgoje. Kot star športnik, državno izprašan učitelj telovadbe za srednje šole in velik ljubitelj prirode nisem potreboval za to idejo vzpodbude ravno iz časopisov, kakor mišli tov. Stenovec — nastala je v meni že leta 1914 na Dunaju, kjer sem po dokončanem kurzu položil državni izpit za telovadbo.

Vrnivši se v domovino, sem pa tudi jaz začel zopet iznova učiti se „Marsch eins“.

Toliko glede postanka ideje, da ne bo nihče v zmoti.

Nadalje se tov. Stenovec obrega v to, da sem v članku v „Učit. Tov.“ z dne 7. maja t. l. pod naslovom „Tel. vzgoja, šport in sola“ popolnoma prezrl telovadbo, da nisem omenil niti turnvereinskega tel. sistema, niti Tyrševega, dasi nista tako daleč kot Amerika in da nisem omenil uspehov sistematične telovadbe slovenskega Sokola.

Ze naslov sam „Telesna vzgoja, šport in sola“, če ga dobro premisli, mu lahko utemelji, zakaj sem vse to izpustil. Saj ni bil namen članka opozoriti javnost na telesno-vzgojni pomen telovadbe, ker je itak že vsakemu znan, pač pa na telesno-vzgojni pomen lahke atletike in drugih športov, ki so pri nas še malone docela nepoznani. Mislim torej, da je bil napad tov. Stenovca na mojo osebo, češ, da popolnoma preziram Sokola in njegove zasluge, čisto neutemeljen in prenagljen, zato mu tudi jaz prav prijateljsko svetujem, naj bo drugi pot previdnejši.

Preden zaključim, se tov. Stenovcu tudi najlepše zahvaljujem za prijazni nasvet, da naj predelam Tyršev telovadni sistem — prišel je prepozno!

Kar pa se tiče podrobnega učnega načrta za telovadbo, ga lahko v toliko umirim, da ga dosedaj sploh ne sestavljam — v Gašparijevem smislu gā itak nisem nameraval — iz različnih razlogov.

S tem zaključujem vsako nadaljnjo polemiko o tej temi.

„Slovenec“ z dne 15. junija 1919, št. 136, poroča „izpred sodišča“ o tožbi profesorja Rudolfa Grošlja proti profesorju dr. Josipu Menceju. Kot prica je bil tudi zaslišan upravni gospodarski poročevalec višjega šolskega sveta, vladni svetnik g. dr. Fran Skaberne. Po „Slovenčevem“ poročilu je g. dr. Skaberne izpovedal, „da je nabiral prof. dr. Mencej material in ga izročil ravnatelju Dimniku, ki je poročal o njem višjemu deželnemu šolskemu svetu“. Pooblašeni smo izjaviti, da ravnatelju Dimniku niti znano ni bilo, da se profesorja Rudolf Grošelj in dr. Josip Mencej tožita in sploh o tej tožbi ni nikdar govoril ne s profesorjem Grošljem in ne s prof. dr. Mencejem. Tudi ni prof. dr. Mencej nabral material izročil ravnatelju Dimniku in leta tudi ni nikdar poročal o njem višjemu šolskemu svetu. Gospod dr. Skaberne se je izjavil napram ravnatelju Dimniku, da teh zgoraj omenjenih besedi ni govoril pri razpravi in to potrjuje tudi g. prof. dr. Mencej. Ne vemo, kako pride „Slovenčev“ poročevalec do popolnoma napačnega poročila.

Iz Jugoslavije.

— Višji šolski svet. Na III. redni seji višjega šolskega sveta dne 12. junija 1919 so se stavili predlogi poverjeništvu v osebnih srednješolskih zadevah. Oddalo se je več stalnih učnih mest, upokojilo več učnih oseb, oddalo stalno mesto šolskega sluga na moškem učiteljski v Mariboru. — Krajna občina Hrastje — Mota se prešola iz šol. okoliša kapelskega v šolski okoliš Volčja vas. Na osemrazrednih ljudskih s 6. razredom dalje in na meščanskih šolah v Ljubljani se uvede srbohrvaščina kot obvezen predmet; sistemizirata se dve učni mesti na l. dekliški ljudski šoli v Ljubljani za pouk v srbohrvaščini na deških in dekliških osemrazrednih ljudskih in meščanskih šolah v Ljubljani. — Poroča se o uspehu ureditve učiteljskih plač v območju deželne vlade za Slovenijo in se onim, ki so jim bili poverjeni posli ureditve, izreče priznanje in pohvala. — V območju policijskega rajona v Ljubljani se zaključi šolsko leto za srednje, meščanske in ljudske šole istočasno. Razpravljalo se je o predlogu na poverjeništvu, naj se preosnuje državna gimnazija v Novem mestu v realno gimnazijo. — Pretresa se predlog na poverjeništvu o enakopravnosti hospitant na srednjih šolah z rednimi učenci. — Potrde se sklepi učiteljskih zborov o izključitvi nekaterih dijakov. — Imenuje se: v Maribek nadučitelj Miroslav Lešnik, učiteljica Albina Runovčeva in Franja Lešnikova, začasno Ljudmila Šepetova in Stanko Vavrič; na Muto nadučitelj Ivan Wommer, učiteljica Ana Wommerjeva in Marija Tomažičeva; v Vuhred nadučitelj Ivan Robič; v Veliko Nedeljo nadučitelj Jakob Preindl; v Kozje nadučitelj Robert Ivanuš; v Št. Jernej pri Ločah učiteljica Cirila Rakovčeva; v Konjice učiteljica Jelislava Serajnikova in učitelj Alojzij Malenšek; v Negovo nadučitelj Josip Korošec; v Slov. Bistrico učitelj Franc Karbaš in učiteljica Otilija Faigljeva; v Št. Peter-Radgono nadučitelj Karel Mavrič; za polit. okraj Ljutomer kot okrajni pomožni učitelj Igo Hauptman; v Muto-Vrata učit. žen. roč. del Alojzija Höblbova; v

Vrata šol. vodja Ivan Kugler; na Jesenice (Gorenjsko) Franc Erjavec; iz Dragatuša se premesti v Smlednik nadučitelj Franc Potokar; upokoje se: Ivan Thuma — Postojna, Franc Jurkovič — Smarje pri Jelšah, Karel Korošec — Koprivnica, Franc Scheschark — Kočevje; Ivan Rupnik — Vitanje, Miroslav Pehani — Trebnje, Josip Zemljčič — Solčava, Matija Kraland — Mozelj, Jurij Erker — Koprivnica, Martin Majcen — Zdole pri Brežicah, Ivan Krajnik — Kozje, Janko Prelog — Mala Nedelja, Ivan Jaklič — Reichenau, Alojzij Erker — Stara cerkev, Anton Zabukovšek — Sv. Trojica, Alojzij Kristelj — Sv. Barbara v Halozah, Friderik Kancky — Kočevje, Ljudmila Omejevca-Bukovičeva — Crnuče, Agneza Bregarjeva — Drollova — Zgornja Šiška, Ana Pleničarjeva-Božičeva — Kropa, Marija Mursova — Cven, Otilija Finkova — St. Peter na Medv. Selu, Ljudmila Kokličeva, Vilh. Gogola-Vidičeva — St. Vid pri Ljubljani, Alojzija Colnaričeva — Veržej, Amalija Šketova — St. Jurij, Amalija Komatarjeva — Vrhnika, Ljudmila Hočvarjeva-Modičeva — St. Peter pod Sv. Gorami in Ana Amonova.

— **Natečaj.** Pri pokrajinskem odboru za zaščito dece v Ljubljani se razpisujejo štiri mesta konceptnih ali pragmatičnih državnih uradnikov s plačo IX. do VII. činovnega razreda. Prošnje, opremljene z dokazili sposobnosti naj se vložijo do 30. junija 1919 pri poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. Pokrajinski odbor za zaščito dece. — V Ljubljani, dne 12. junija 1919.

— **Na naslov Učit. Sveta** nam piše tovariš: „Nova doba — novi smotri“ naj bi bilo ime duševnemu otroku, katerega avtor zagovarja svetovno naziranje — versko-nravnno vzgojo po § 1. *) — V duhu se mi porajajo spomini iz preteklosti. Stal sem ob smrtni postelji nadebudne hčerke. Kal smrtonosne bolezni si je nakopala ob selitvi v najhujši zimi, v kateri me je kruta, s § 1. utemeljevana usoda pregnala v hribe. Selitev — ločitev zakona — dvojno gospodarstvo — to je pobralo zadnje prihranke. Kje dobiti denarja za zdravnika in dr.? Sosedje hribovci pa imajo trda — kamenita srca. Nezaupljivo gledajo priseljenega prognanca. Saj so bile tudi tu na delu zlobne tihe moči, ki očrtnijo — „brezverca“. Tako je Morani v naročje padel mladostni cvet — moja hči! . . . Nova doba! — Mlada, svobodna država je razprostrla v prostem razmahu svoja krila. Na tleh leže strti okovi reakcionarnega sistema. A glej čudo! Lažipedaški silijo v ospredje. Kameleoni, ki so pod avstrijskim režimom kričavo prisegli na črno zastavo, silijo s krinko spokorjenih grešnikov h — „koritom“. O, tempora — o, mores! Ali bo tako početje našlo milosti pred našim najobjektivnejšim forumom? Izpil sem v izdatni meri čašo trpljenja; naj se mi vzame še upanje na zadoščenje — vera v pravico?

— **Vsem beguncem na znanje.** Begunski sosvet v Ljubljani daje vsem beguncem brezplačno pojasnila v vseh begunskih zadevah, bodisi v prošnjah, bodisi v slučaju kakih pritožb itd. — Kjer bo uvidel potrebo, bo begunski sosvet tudi posredoval pri oblastih in zasebnikih v prilog beguncev in to v stvarih katerega koli značaja. — V ta namen vabi begunski sosvet vse begunce brez razlike poklica, naj mu čim prej pošlje svoje popisnice, spisane po tem-le vzorcu: Ime in priimek družinskega glavarja — t. j. očeta, oziroma matere, rojstno leto, rojstni kraj, domovinska občina, politični okraj in dežela, poklic in stalno bivališče (ulica, hišna številka) pred begom, dalje natančni naslov sedanjega bivališča in s čim se peča sedaj, ima v domovini kaj nepremičnega imetja ali ne ter kedar (mesec, dan, leto) je bil vsled vojne prisiljen bežati z doma. Tudi naj vsakdo sporoči v popisnici ali je bil vojak ali ne in če je bil morda ranjen. V slučaju, da je kak član katere družine padel v vojni, oziroma če se ne ve, ali je živ ali mrtev, naj se naznani v popisnici tudi to. V tem smislu in s temi podatki naj se nato po vrsti popišejo vsi družinski člani. — Vabilo begunskega sosveta velja vsem beguncem brez razlike, tudi tistim, ki se nahajajo po taboriščih, duhovnikom, uradnikom, učiteljem, upokojencem, dijakom, železničarjem, trgovcem, obrtnikom itd., kajti begunski sosvet hoče sestaviti seznam vseh beguncev, kar mu zelo olajša delovanje pri zastopanju njih koristi, kakor tudi direktno obveščanje z njimi, ko jim bo treba kaj sporočiti. — Vljudno prosimo našo inteligenco, naj beguncem pri sestavljanju popisnic pomaga, jih bodri, da iste čimprej vpošljejo. Najbolje bi bilo, ako bi v vsakem kraju 3 ali 4 inteligentne osebe kar same vzele v roke to popisovanje in nam poslale izdelek v

skupnem zavetku na naslov: Begunski sosvet v Ljubljani, Pražakova ulica 3. — Ker je zadeva velike važnosti in nujna, kajti gre za enotno ureditev pomoči beguncem v vseh ozirih, prosimo ponovno, naj se vsi begunci točno in čim najhitreje odzovejo našemu vabilu. Odzvati se je le pismeno. — Begunski sosvet v Ljubljani.

— **Mestni deklški licej v Ljubljani.** Vpisovanje v I. razred in v višje razrede mestnega deklškega liceja v Ljubljani se vrši v soboto, dne 5. julija t. l., od pol 8. do 9. ure dopoldne v poslopju „Mladike“ v Šubičevi ulici pod običajnimi pogoji. Sprejemni izpiti se vrše istega dne od 9. ure dalje.

— **Za učiteljski konvikt** je daroval g. Josip Topolovšek, učitelj v pok. v Trebojah, 6 kron. Hvala!

— **Izkaz prispevkov za Grčarjev nagrobni spomenik v Radovljici.** 200 K: neimenovan denarni zavod; 150 K: Grčar Viktor; 100 K: Učit. društvo za radovljski okraj; 20 K: Omanova Erna; 15 K: Gorišek Josip; 10 K: Vrezec J., Jeglič Fr., Jegličeva Malči, Jegličeva Leopoldina, Mihael in Roza Salberger, Schiffrer Egidij, Polde in Lojzka Baebler, Leon in Ema Pibrovce, Lipovec Ivana, Majcen Roza, Potočnik U., Vilman C., Ažman Josip, Semrl Ivan, Kren Ant., Jaklič Fr., Slapšak Julij, Segar Ivan, Baraga Janko, Jocič Ivan, Cop Anica, Jalen Režika, Silvester Fr., Zemljan I., Blažič Karel, Kunčičeva Lojzka, Rihteršič Iv., Drollova Kati, Stupica Ivan, Faturjeva Ap., Markizeti I., Kesslerjeva Marija, Javornikova Josipina, Pleničar Josip, Pogačnikova Franica, Wurnerjeva Olga, Rus Franc, Grudner V., Coriazy M., Jegličeva Marija, Huthova Mihela, Zavrl Val., Korošec Josip; 8 K: Žirovnik Josip; 7 K: Zupančič J.; 6 K: Markovšek Edvard, Černe I., Dežmanova Pavla; 5 K: Bizjakova Jerica, Flere Franc, Klavara Fr., Cernetova Mar., Šivičeva Olga; 4 K: Vranič M.; 3 K: Cernetova Kristina, Severjeva Lojzka, Strlekar M. Skupaj 1016 K. — Spomenik 936 K, poštnina in druge reči 28 K 40 h. Stroški skupaj: 964 K 40 vin. Ostanek 51 K 60 vin. je naložen v Mestni hranilnici v Radovljici, ki se porabi za popravilo groba, oziroma za sveče na Vseh svetnikov dan. — Radovljica, 17. junija 1919. — France Jaklič, nabiralec prispevkov.

— **Ureditev vprašanja uradniških plač.** Dne 19. junija se je vršil ministrski svet, v katerem se je po referatu ministra dr. Kramerja razpravljalo o provizorični ureditvi uradniških plač. Kakor izvem, je minister dr. Kramelj predložil načrt, da se uradnikom v novih krajih do definitivnega izenačenja vseh uradniških plač v celni kraljevini SHS izplačajo dnevnice in to aktivnim uradnikom, učiteljem in penzionistom ter vdovam in sirotam. Dnevnice dobe tudi duhovniki, ki nimajo cerkvenega posestva. V krogih poslancev Demokratskega kluba se je govorilo, naj dobe uradniki po predlogu ministra dr. Kramerja do definitivne ureditve plač poleg vseh dosedanjih draginskih doklad dnevnice po 10 K in po 2 K za vsakega otroka na dan. Oni državni nastavljenici, ki niso v uradniških razredih, med njimi tudi sluga, naj dobe po 6 K in 2 K za vsakega otroka na dan. Penzionistom naj se da 5 K, vdovam in sirotam pa po 4 krone dnevno. Učitelji dobe uradniške dnevnice, istotako duhovniki brez cerkvenega posestva. Posvetovanja glede uradniških dnevnice v ministrskem svetu še niso zaključena, vendar je znatno povišanje prejemkov principijelno že sprejeto.

— **Imendan kralja Petra — invalidski dan.** Na inicijativo vrhovnega poveljništva se bo praznoval imendan kralja Petra, 29. junij, po vsem kraljestvu kot invalidski dan z namenom, da se zbere denarna pomoč za invalide vse kraljevine. Vrhovno poveljništvo je uverjeno, da se bo prebivalstvo potrudilo, z obilnimi darovi ublažiti bedo junakov, ki so prelili svojo kri za domovino, a postali pri tem ubožci, in s kojih požrtvovalnostjo je bila ustvarjena svobodna in zedinjena naša kraljevina.

— **Zanimiva obletnica.** Dne 15. t. m. je preteklo 16 let, odkar je nastopil vlado kralj Peter, katerega je izvolila srpska narodna skupština po odstranitvi Aleksandra in njegove žene Drage. Kralj Peter je doživel osvobojenje in ujedinenje jugoslovanskega plemena, za koje ideale se je boril v mladosti z bosanskimi ustaši. Sedaj se kralj Peter, ki je moral prestati težko Kalvarijo preko Albanije, vrača v novo domovino.

— **Vidov dan 1389-1914.** Dan 28. junija 1389 in leta 1914 — Vidov dan — je najvažnejši in najpomembnejši dan za usodo našega celega naroda. Leta 1389 se je vršila ona strašna in za naš narod tako pomembna bitka na Kosovem polju. Vidov dan leta 1914. je

dal pa znamenje za boj proti stari Avstriji, ki je hotela zasužnjiti cel jugoslovanski rod. V tem smislu se bo predavalo šol. mladini dne 28. junija. Po končanem predavanju naj se zapoje naše himne, in sicer: „Hej, Slovani!“ — „Rado ide Srb in vojnike.“ — „Lepa naša domovina“ in na to pa „Bože pravde...“ Glej današnji podlistek!

— **Slovensko učiteljstvo v Mariboru** je volilo v petek dne 20. t. m. svojega zastopnika v mestni šolski svet. Zastopnikom je bil izvoljen ravnatelj deške meščanske šole Dragotin Humek.

— **Poročil se je** v Trbovljah tovariš Adolf Jesih in Mira Gorjupova. — Obilo sreče!

Srednješolske vesti.

Makso Pirnat, profesor v Kranju, je težko obol. Iz Studenca nam je poslal zadnji listek „Binkoštno pismo“. Ko se je vrnil med svoje, je bolezen iznova izbruhnila, da so ga morali zopet spraviti v bolnico. Trda usoda!

Nemške srednje šole. Glede na nemške srednje šole je odločilo poverjeništvu za uk in bogočastje z razpisom z dne 2. junija 1919, števil. 2710, naslednje: Državna nemška gimnazija v Ptuj in nemške vzporednice državne gimnazije v Mariboru se ukinejo. — Državna gimnazija z nemškim učnim jezikom v Ljubljani se pretvori s I. razredom počeni v realno gimnazijo; v II. do VIII. razredu dosedanjega zavoda pa se sprejmo učenci iz vseh razpuščenih gimnazij z nemškim učnim jezikom. — Nemške vzporednice državne realke v Ljubljani, ki bi štele prihodnje šolsko leto komaj 100 učencev, se opuste. — Na državni realki v Mariboru, ki se postopoma razvija s slovenskimi temeljnimi razredi, ostanejo začasno nemški razredi II. do VII.; vanje se sprejmejo nemški učenci z drž. realke v Ljubljani. — Dijaki I. razreda smejo delati sprejemni izpit v nemškem jeziku samo na drž. realni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

Drugi natisk Pirčeve „Kratke zgodovine Slovencev, Hrvatov in Srbov“ je izšel. Komad stane 2 K. Ta učni pripomoček je od poverjeništvu za nauk in bogočastje priporočen. Razpošilja ga pisatelj Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Stj. Širola: Mali Glumac. Zbirka igrokaza za mladež. — U nakladi knjigotiskare G. E. Margolda izašla je knjižica, koja će dobro doći i našem učiteljstvu i našoj miloj omladini. Zbirka je to biranih igrokaza, koje naša mladež — u zabavištima i pučkoj školi — toliko voli, a poznati naš omladinski pisac Širola poklanja joj svoga „Maloga Glumca“ popunjena u drugom izdanju, jer je prvo izdanje (od g. 1901.) sasvim raspačano. Kako je knjižica lijepo opremljena, poslužit će izvrsno i kao nagradna knjiga sada pri kraju školske godine, pa je s toga rado preporučujemo. Dobiva se kod nakladnika G. E. Margolda u Donjem Miholjcu, kao i u svim većim knjižarama.

Stjepan Širola: Školski izpiti u svjetlu napredne pedagogije. Preštampano iz „Prosvjete“ — Zagreb, 1909. — Svrha je ovoj radnji, da prikaže u pravom svjetlu jednu ustanovu u školskom organizmu, koju bi valjalo odstraniti, jer ne odgovara modernome napretku pedagoškemu. — Školske su se prilike, a naročito obrazovanost učitelja u toliko promijenile i digle na bolje, da se je danas i škola podigla na visinu svoje zadaće, ter je postala uzgojni zavod, po čem se razlikuju od one stare škole, u kojoj se je samo memorisalo mrtvo slovo školskih knjiga. Modernoj školi treba knjiga samo za mekaničko čitanje. Živa riječ učiteljeva, duh koji vlada u obuci i uzgoju mladeži, to je ono, što se na ispitu ne može da pokaže. S toga ga i ne treba. I upravo s toga razloga učiteljstvo diže svoj glas protivu ispita.

Habsburgovci, žalostne slike iz naše preteklosti. Pod tem naslovom je ravno izšla knjižica, ki opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativitezov in obcestnih razbojnikov do konca, ko se je v prah zdrobila njihova moč, ki je bila zgrajena na tiranstvu. Habsburgovci so bili največji sovražniki Slovanov ter so prelili cele reke slovanske krvi bodisi na moriščih, bodisi v vojnah. Vsebinska knjižica je jako zanimiva ter jo priporočamo čitateljem. Stane 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 50 vin. ter se dobi v upravnistvu „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica števil. 6, kakor tudi po vseh knjigarnah.

Naročajte in širite list!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XXVI. izkaz.

Po 123 K: Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj in sicer so prispevali po 18 K: Jamšek Fr.; po 19 K: Avg. Schubertova; po 17 K: Amal. Pivkova; po 10 K: Sušnik M. in Štef. Scheligova; po 4 K: Franja Preskerjeva — vsi iz Rajhenburga. Po 10 K: Bl. Tominc, Jela Tominc, Vincencija Novakova in Franja Drnovškova — Globoko. Po 5 K: Šolsko vodstvo — Dobova. Dalje so poslali po 40 K: Učiteljstvo v Framu pri Mariboru. Po 20 K: Franjo in Minka Kranjc — Sv. Barbara v Slov. gor.; Srečo in Ivana Nagu — Št. Jakob ob Savi. Po 10 K: Marolt Radivoj — Ljubljana. — Današnji izkaz 213 K. Prej izkazanih 6598 K. Skupaj 6811 kron.

Ivan Petrič, Ljubljana—Sp. Šiška.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Pozor!

29 šolskih klopi, že rabljenih, na prodaj.

Jurij Krušič, Celje.

Non scholae, sed vitae discimus!

Kdor se zanima za šolsko reformo,

.. naj ne zamudi čitati izvajanja

higijena in šolskega prijatelja

dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:

„Nova pota Jugoslovijanov“.

.. .. . Cena 2 K.

Glavna zaloga pri

L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Vinska klet pri „MALIČU“

Ljubljana, naspr. gl. pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slav. občinstvu se najtopleje priporoča Stanko Jesenko.

Naročajte in širite brošuro:

Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje

Sestavil odsek Zaveze jugoslovanskega učiteljstva za preustrojitev šolstva ..

Cena 2 K.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna

v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Izšla je:

Kratka srbohrvatska slovnica za Slovence.

Sestavil dr. Josip Mencej.

— Cena 2 kroni. —

V Ljubljani 1919. — Na-

tisnila in založila Učitelj-

— ska tiskarna. —

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica številka 6.

*) Pomnite Ganglov govor v Novem mestu leta 1910! — Uredn.